

Mendelova univerzita v Brně
Agronomická fakulta
Ústav aplikované a krajinné ekologie

**Agronomická
fakulta**

**Podnikání v agrobiznisu v zázemí velkého města:
případová studie Kuřimsko**

Bakalářská práce

Vedoucí práce:
doc. RNDr. Antonín Vaishar, CSc.

Vypracovala:
Lucie Kočková

Brno 2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Zpracovatelka:	Lucie Kočková
Studijní program:	Zemědělské inženýrství
Obor:	Agrobyznys
Konzultant:	Ing. Miloslava Ševelová, Ph.D.
Název tématu:	Podnikání v agrobyznysu v zázemí velkého města: případová studie Kuřimsko
Rozsah práce:	35 stran; minimálně 60 000 symbolů

Zásady pro vypracování:

1. Zhodnotit existující literaturu v oboru příměstského zemědělství. Vyjít z modelu von Thüнена a jeho překonání rozvojem dopravních a chladírenských technologií. Zohlednit otázky vlivu suburbanizace na příměstské zemědělství. Využít i diplomových prací, zabývajících se vztahem mezi zemědělstvím a suburbanizací.
2. Charakterizovat prostor severozápadně od Brna (mikroregion Kuřimka) z hlediska potenciálu podnikání v agrobyznysu (přírodní podmínky, dopravní dostupnost, kolize s jinými aktivitami – suburbanizace, průmysl, doprava, cestovní ruch, lesní hospodářství – apod.). K tomu využít statistických dat, terénního průzkumu a lokálních pramenů. Zjištěné poznatky fotograficky dokumentovat.
3. Analyzovat vybraný zemědělský podnik (podniky) z hlediska jeho ekonomiky a možné kooperace s Brnem (odbyt produktů, pracovníci, spolupráce s výzkumem a šíření inovací, spolupráce s třetími subjekty). K tomu využít i sociologických metod (zejména rozhovorů s reprezentanty zemědělských podniků, eventuálně obcí)
4. Diskutovat otázku příměstského zemědělství v okolí Brna.

Seznam odborné literatury:

1. BIČÍK, I. – JANČÁK, V. *Transformační procesy v českém zemědělství po roce 1990*. Praha: Univerzita Karlova, 2005. 193 s. ISBN 80-86561-19-4.
2. BIČÍK, I. *Vývoj využití ploch v Česku*. Praha: Česká geografická společnost, 2010. 250 s. ISBN 978-80-904521-3-8.
3. DOUCHA, T. *Vývoj agrárního sektoru v ČR v období 1989 – 1997*. Praha: Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky, 1998. 54 s. ISBN 978-80-8589-875-0.
4. ČUBA, F. – HURTA, J. – TRNKA, F. *České zemědělství : jeho stav a možnosti rozvoje*. Luhačovice: Edice TOKO, 1998. 120 s. ISBN 80-902411-2-3.
5. MAJEROVÁ, V. a kol. *Český venkov 2002 – podniky a podnikání*. 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, ve vydavatelství Credit, 2003. 201 s. ISBN 80-213-1002-2.
6. VAISHAR, A. – ŠTASTNÁ, M. – VAVROUCHOVÁ, H. – KŘENOVSKÁ, I. – PÁKOZDIOVÁ, M. – ŽITŇÁKOVÁ, J. *Změny krajiny na okraji velkých měst. Je suburbanizovaný venkov ještě venkovem?*. 1. vyd. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2013. 100 s. ISBN 978-80-7375-768-7.
7. ZASADA, I., LOIBL, W., KÖSTL, M., PIORR, A.: *Agriculture under human influence. A spatial analysis of farming systems and land use in European Rural-Urban-Regions*. European Countryside. Volume 5, Issue 1, Pages 71–88, ISSN (Online) 1803-8417, DOI: 10.2478/euco-2013-0005.

Datum zadání bakalářské práce: říjen 2013

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2015

Lucie Kočková
Autorka práce

doc. RNDr. Antonín Vaishar, CSc.
Vedoucí práce

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci: Agrobiznys ve venkovském prostoru jako faktor regionálního rozvoje - příklad mikroregionu Cezava vypracovala samostatně a veškeré použité prameny a informace uvádím v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a v souladu s platnou *Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací*.

Jsem si vědoma, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne:.....

.....
podpis

Poděkování

Chtěla bych poděkovat vedoucímu své práce doc. RNDr. Antonínu Vaisharovi, CSc. za konzultace, odborný přístup a cenné připomínky při zpracování této bakalářské práce.

ABSTRAKT

Jméno: Lucie Kočková

Název: Podnikání v agrobiznisu v zázemí velkého města: případová studie Kuřimsko

Náplní práce je zhodnotit agrobiznis v mikroregionu a seznámit se s podnikovými problémy určitých vybraných firem působících v agrární sféře. Práce je rozdělena na tři části. V první části definuji základní pojmy. Druhá část se zaměřuje přímo na mikroregion s popisem charakteristik jednotlivých obcí (Chudčic, Moravských Knínic, Veverské Bítýšky a Kuřimi). Poslední je praktická část, která analyzuje vybrané firmy. Metodou byly rozhovory s reprezentanty firem, kteří se domnívají, že se dále prohlubuje velmi vážná situace z důvodů stálého úbytku ploch vhodných k produkci a to díky záborům zemědělské půdy. Dalším problémem je dotační politika, na jejíž změny nestačí zemědělci pružně reagovat.

Klíčová slova: agrobiznis, mikroregion Kuřimka, zemědělství, suburbanizace

Name: Lucie Kočková

Title: Agribusiness in the outskirts of a big city: A case study of Kuřim area

The aim of this thesis consists in an evaluation of agribusiness in the microregion and in identification of problems in agribusinesses issues that some of the chosen companies operating in the agrarian sector may face. The thesis is divided into three parts. The first part defines basic concepts. The second part focuses directly on the microregion itself and further describes individual municipalities (Chudčice, Moravské Knínice, Veverská Bítýška and Kuřim). The last part involves analysis of the chosen companies. The sociological methods were used to ask questions regarding their current business situation. Individual representatives had expressed that the situation is gradually becoming more serious because of the continuous decrease in the agricultural land due to the conquest of the land. Another difficulty that the farmers face is the government granting; the farmers are not able swiftly to adapt to the constant changes.

Keywords: agribusiness, microregion Kuřimka, agriculture, suburbanisation

Obsah

1	ÚVOD.....	- 9 -
2	CÍL PRÁCE.....	- 10 -
3	LITERÁRNÍ PŘEHLED - Vysvětlení pojmů	- 11 -
3.1	Region	- 11 -
3.2	Mikroregion	- 11 -
3.3	Prostorový model hospodářství	- 12 -
3.4	Agrobyznys	- 12 -
3.5	Suburbanizace	- 14 -
3.5.1	Satelitní městečka.....	- 15 -
3.5.2	Urban sprawl	- 15 -
4	Empirická část	- 17 -
4.1	Charakteristika mikroregionu	- 17 -
4.2	Přírodní podmínky	- 19 -
4.3	Průmysl, doprava	- 20 -
4.4	Cestovní ruch	- 20 -
4.5	Statistické údaje	- 22 -
4.5.1	Obyvatelstvo.....	- 22 -
4.5.2	Půda	- 25 -
4.6	SWOT analýza.....	- 27 -
5	Obce sdružené v mikroregionu.....	- 28 -
5.1	Chudčice	- 28 -
5.1.1	Charakteristika.....	- 28 -
5.1.2	Doprava	- 28 -
5.1.3	Služby	- 28 -
5.1.4	Památky	- 29 -
5.1.5	Kultura a sport	- 30 -
5.2	Moravské Knínice.....	- 30 -
5.2.1	Charakteristika.....	- 30 -
5.2.2	Doprava	- 30 -
5.2.3	Služby	- 30 -

5.2.4	Památky	- 31 -
5.2.5	Zajímavosti	- 31 -
5.2.6	Zemědělství	- 32 -
5.2.7	Kultura a sport	- 32 -
5.3	Veverská Bítýška	- 33 -
5.3.1	Charakteristika.....	- 33 -
5.3.2	Doprava	- 33 -
5.3.3	Služby	- 33 -
5.3.4	Památky	- 34 -
5.3.5	Kultura a sport	- 34 -
5.3.6	Po stopách zrušené železnice Kuřim-Veverská Bítýška	- 35 -
5.4	Kuřim	- 35 -
5.4.1	Historie	- 35 -
5.4.2	Charakteristika.....	- 36 -
5.4.3	Doprava	- 36 -
5.4.4	Služby	- 37 -
5.4.5	Průmysl.....	- 37 -
5.4.6	Památky	- 38 -
5.4.7	Kultura a sport	- 38 -
6	ANALÝZA VYBRANÝCH PODNIKŮ	- 39 -
6.1	Agrostyl s. r. o.....	- 39 -
6.2	Herbatar s. r. o.	- 40 -
6.3	Zemědělské družstvo Moravské Knínice.....	- 41 -
6.4	Agroad s. r. o.....	- 42 -
6.5	Včelařství Vozdečtí.....	- 43 -
7	Závěr	- 44 -
8	Zdroje	- 47 -
9	Seznam tabulek.....	- 50 -
10	Seznam zkratk.....	- 50 -
11	Příloha.....	- 51 -

1 ÚVOD

Hlavním a zatím nenahraditelným úkolem zemědělství je uspokojení poptávky po potravinách. V dnešní době se už tolik neupřednostňuje kvantita, ale stále více lidí preferuje kvalitu. Tím se rozvíjí další funkce zemědělství a to taková, která ovlivňuje zdravotní stav obyvatel. Současně se také stupňuje produkce surovin pro nepotravinářský průmysl. Například kukuřice používaná na zrna či siláž se může dále zpracovat pro bioplynové stanice, jemnou izolaci, obaly a odpovídajícím technologickým způsobem využívat jako vláknina.

Agrární trh v rozsáhlém pojetí zahrnuje proces od tvorby výrobku až po jeho konečnou distribuci ke koncovému uživateli. Tyto procesy zahrnují také financování, inovace, dopravu, skladování, marketing a další důležité aspekty. Na současný stav zemědělství má vliv globalizace, která otevírá trhy celosvětové konkurenci. Dnešní zemědělec nemůže ovlivnit přímo svou produkci, i když jeho technologie je na špičkové úrovni, protože značný vliv na ni mají distribuční a zpracovatelské podniky, které pozměňují přímo i nepřímo agrární sektor.

Důvodem výběru této bakalářské práce je mé bydliště ve městě Kuřimi, která je součástí mikroregionu Kuřimka. V první části chci přiblížit srozumitelnou cestou čtenáři tyto pojmy. Definuji region, mikroregion, agrobiznis a suburbanizaci. Konkrétní suburbanizaci uvedu pro město Kuřim, kde je nejvíce viditelných možných příkladů.

Druhá literární část pojednává o mikroregionu jako celku. K přesným informacím mi poslouží Český statistický úřad, jeho průzkum uvedu v tabulkách. Data se zaměřují na tamní obyvatelstvo a půdní rozlohu. Sdružení obcí v tomto mikroregionu vzniklo v roce 2005 a skládá se z Kuřimi, Veverské Bítýšky, Moravských Knínic a Chudčic. Jeho poloha je severozápadně od Brna. Od potoka Kuřimky je převzat jeho název. Zajímavostí je také to, že protéká všemi jmenovanými obcemi. Dále podrobněji rozeberu sdružené obce z potenciálu podnikání v agrobiznisu.

Třetí praktická část analyzuje pět zemědělských podniků. Zaměřím se na podniky Agrostyl s. r. o., Herbastar s. r. o., zemědělské družstvo Moravské Knínice, Agroad s.r.o. a včelařství rodiny Vozdeckých. V osobním setkání s podnikateli budu rozebírat jejich slabé i silné stránky a postavení těchto firem na trhu.

2 CÍL PRÁCE

Cílem této bakalářské práce je popsat mikroregion Kuřimku v agrární sféře. V teoretické části této práce budou vymezeny pojmy týkající se dané problematiky. Dále budu charakterizovat Kuřimsko a zakládající obce v tomto svazku. Statistická data budou uváděna v tabulkách a grafech přiřazených v částech textu. Praktická část bude analyzovat vybrané zemědělské podniky. S jejich představiteli budu provádět rozhovory v oblasti jejich podnikání. Na konci práce zhodnotím veškeré zjištěné informace a nastíním situaci v mikroregionu.

3 LITERÁRNÍ PŘEHLED - VYSVĚTLENÍ POJMŮ

3.1 Region

Region je geograficky omezené území, odlišující se souborem určitých kritérií. K obecným kritériím patří: struktura obyvatel, přírodní podmínky, ekonomika, rozloha, funkce a další. Ke specifickým znakům patří: demografická a sociální struktura obyvatel, zaměstnání, dopravní situace a styky s okolím (Majerová, 2009). Další obecná definice označuje region jako „část zemského povrchu“ se specifickými znaky. Pro stanovení regionu se používá proces regionalizace (Středoevropské politické studie, online).

Dle zákona č. 248/2000 Sb. o podpoře regionálního rozvoje se regionem z pohledu administrativního rozumí: „*územní celek vymezený pomocí administrativních hranic krajů, okresů, správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem, správních obvodů obcí s rozšířenou působností obcí nebo sdružení obcí, jejichž rozvoj je podporován podle tohoto zákona*“.

3.2 Mikroregion

Mikroregionem se v této práci rozumí sdružení několika obcí, většinou jsou to obce ve stejném regionu. Důvodem spolupráce mezi obcemi je společné úsilí v řešení různých problémů, podpora pro získání dotací ze státních a evropských a fondů, propojení aktivit v uceleném prostoru. Praxe je ale většinou opačná. Nevyvíjí se žádná činnost a jedná se pouze o formální seskupení. Důvody jsou mnohotvárné: například nejednotná právní úprava, vymezení předmětu činnosti či územního vymezení. V České republice najdeme přes 500 sdružení do mikroregionu. Mikroregion Kuřimka má za účel rozvoj regionální, životního prostředí, školství, cestovního ruchu a sportovních aktivit (Projektová a rozvojová agentura, online).

Partnerství mezi obcemi se uzavírá:

- Splněním smlouvy na základě konkrétního závazku
- Vytvořením na základě dobrovolné smlouvy svazku obcí
- Podle obchodního zákoníku (právnícké osoby)

Mikroregiony mohou začlenit jak svazky obcí podle zákona č. 128/2000 Sb., tak také sdružení, dle občanského zákoníku (Skupenová, 2014).

3.3 Prostorový model hospodářství

Německý geograf Johann Heinrich von Thünen popsal ideální strukturu prostorového modelu hospodářství, kterou ukázal v prstencích rozdělených do čtyř částí. Střed prstence tvoří město. Nejbližší okruh tvoří komodity podléhající menší trvanlivosti- například mléko. V druhé části prstence se nacházejí lesy, ty byly potřebné pro stavbu obydlí a také jako palivo. Za pásmem lesů se většinou pěstovaly trvanlivé potraviny jako jsou brambory a obiloviny. Poslední část zaujímají pastviny a louky pro chov skotu. Tento model byl osvědčený do doby vzniku železniční dopravy, která zjednodušila mobilitu přesouvání komodit.

3.4 Agrobiznys

Zemědělství není dnes pouze produkce rostlinné a živočišné výroby. Dnešní firmy musí mít široké spektrum zájmů, aby byly konkurenceschopné. Ideální firma svůj výrobek vyprodukuje a dále distribuuje konečnému uživateli. Agrobiznys v současné době živi 50 % práce schopného obyvatelstva.

Moderní světová ekonomika poukazuje na to, že agropodnikání je perspektivní nejen v prvovýrobě, ale především v souvisejících odvětvích zaměřených na podporu inovací a investic. Podle Organizace pro výživu a zemědělství poptávka po potravinách vzroste kvůli růstu globalizace ze sedmi miliard na více než devět miliard obyvatel. Proto potraviny jsou nenahraditelnou částí zemědělské produkce.

V současné době již musí podnikatelské subjekty zabývající se agrobiznysem mít znalost struktury trhu, proto si zpracovávají analýzy a podle jejich výsledků okamžitě reagují na požadavky trhu. Tradiční obchodní místa zůstávají v původních lokalitách, ale dodavatelské a výrobní firmy pro tyto společnosti mohou pocházet z jakékoliv části světa (Bečvářová, 2013).

Davis a Goldberg definovali první pojetí agrobiznysu jako *souhrn všech činností týkajících se výroby, zpracování a distribuce zemědělských produktů, to znamená výrobní činnosti, skladování, zpracování, doprava a prodej zemědělských komodit a produktu z nich vyrobených* (Rozvoj venkova a zemědělská politika, online).

Agrární sektor zahrnuje odvětví:

- a) Zemědělství, lesnictví, vodohospodářství
- b) Potravinářský a jiný zpracovatelský průmysl
- c) Krmivářský průmysl
- d) Služby pro zemědělství a potravinářství
- e) Dodavatelská odvětví vstupů do zemědělství a potravinářství
- f) Potravinářský obchod a veřejné stravování

Odvětví a) až d) se nazývá agrárně-potravinářský komplex. S přidáním odvětví e) se tato skupina označuje jako agrárně průmyslový komplex. Spojením všech bodů odvětví a) až f) se vytvoří agrobyznys.

Definice podle Sonky a Hudsona významně posiluje vliv genetického a biologického výzkumu v předvýrobních fázích jako řetězec subsektorů vzájemně propojených řadou přímých i zpětných vazeb, zahrnující (*Rozvoj venkova a zemědělská politika*, online):

- a) výzkum, genetické a osivářské firmy a dodavatele dalšího biologického materiálu
- b) dodavatele ostatních vstupů
- c) zemědělské výrobce
- d) nákupce zemědělských produktů
- e) zpracovatele první a druhé fáze zpracování zemědělských produktů do konečných výrobků
- f) (malo)obchod a instituce veřejného stravování.

Agrární sektor plní základní funkce; jednou z hlavních je zabezpečení stravy lidstva. Potravinry jsou nenahraditelným zdrojem výživy a nedají se zatím jiným způsobem nahradit. Základem politiky každého státu je co nejvyšší zabezpečení soběstačnosti v tomto odvětví. Dalším faktorem je udržení venkovského životního prostředí z důvodů, aby byla zachována kvalita vod, čistota ovzduší a rovnoměrné zalidnění regionů. Při nadměrném zvýšení produkce může zemědělství regionům uškodit. Agrární sektor zabezpečuje trvalý rozvoj společnosti. Vede k rovnováze mezi přírodou, ekonomikou a sociální strukturou.

Mezi hlavní faktory ovlivňující agrární sektor patří více činitelů nebo jejich vzájemná propojenost. Producent se snaží o minimální možnost zkrácení délky vegetačního období

rostlin a možnosti chovu zvířat. V rostlinné výrobě je handicapem sezónnost, rozšíření škůdců a výkyvy počasí. Všechny tyto okolnosti způsobují nerovnoměrné rozložení výrobních faktorů. Klíčový faktor je půda, která je aktivním činitelem v zemědělském výrobním procesu. Jelikož se nedá rozmnožit a zaměnit, tak zvýšení produkce lze dosáhnout pouze účelným obděláváním (hnojiva, moderní zemědělská technika) (Vuchs, online).

3.5 Suburbanizace

Termín suburbanizace je složenina latinských slov *urbs* (město) a předpony *sub* (vedle, za, pod). Je to proces přesunu obyvatel z centrálních částí městských aglomerací na předměstí. Předměstí se především osídluje pro touhu vlastního domu s pozemkem. Většina těchto obyvatel pochází z vyšších vrstev a ti si mohou dovolit vysoké náklady na udržení svého životního stylu.

Z mnoha definic jsem vybrala definici: *Růst města prostorovým rozpínáním do okolní venkovské a přírodní krajiny. Suburbanizace je spojována s nižší hustotou osídlení, než existuje ve městě a rozvolněnou, řídkou, rozptýlenou či roztroušenou zástavbou. Příměstskou zónou ovlivněnou suburbanizací charakterizující samostatně stojící nebo řadové, jedno až dvoupodlažní rodinné domky s vlastní zahradou, které často vytvářejí sociálně homogenní rezidenční zóny, a také pásová komerční zástavba a průmyslové parky často lokalizované podle dálnic a dalších významných komunikačních os či v blízkosti jejich křižovatek* (Sýkora, 2002).

Suburbanizace nemá pouze pozitivní stránku. Její negativa se nejvíce se projeví jak v sociální, tak i environmentální oblasti. Lidé se stěhují do suburbii často proto, aby se mohli vyhnout anonymitě a ruchu velkoměsta. Často ale tato představa není naplněna, právě naopak. Vytvořit novou komunitu bez porozumění místních obyvatel je často nesplnitelný úkol. Hlavní rozdílné atributy jsou věk, vzdělání a sociální struktura. Poté zde zůstávají zažitá vazba na předchozí „rušnější“ život. Většinou chybí veřejné prostory a další možnosti pro společenský život, který by mohl pomoci s navázáním nových vazeb s místními. Environmentální problém má mnoho forem. Jedním je změna využití půdy. Tradiční zemědělství je potlačováno na úkor nové zástavby. Další problémem suburbii jsou předimenzované silnice. Automobilová doprava zapříčiní vzrůstající hluk, exhalace, zápach a nebezpečí nehod (Vaishar a kol., 2013).

3.5.1 Satelitní městečka

Jsou to území zastavěná novou zástavbou, která leží mimo městské centrum. Nejčastěji vyrůstají v blízkosti hlavních dopravních tahů směřujících do centrálních měst. Rozdělujeme je na dva typy (Sýkora, 2002): rezidenční a komerční. Rezidenční jsou převážně obytné zóny. Komerční zástavba je využívána zejména pro různé firmy, služby a zábavní centra. Vybudována je převážně na polích s výhodnou dopravní dostupností.

3.5.2 Urban sprawl

Je forma suburbanizace. Byla využita především v zámoří. Je nevhodná z důvodu ekonomického, sociálního i environmentálního náhledu, jakými jsou například (Šilhánková, 2007):

- Zastavěná území jsou bez občanské vybavenosti (většinu tvoří kolonie rodinných domů)
- Nedostatek financí zapříčiní úpadek těchto částí, převážně sídlištních typů, z kterých se časem stávají ghetta, což zapříčiní zvýšenou kriminalitu
- Poškození krajinného rázu výstavbou

Na mikroregionu Kuřimsko je suburbanizace znát hlavně ve Veverské Bítýšce a Kuřimi. Suburbanizace ve Veverské Bítýšce byla započata na jihozápadním okraji města. Výstavba řadových domů začala v roce 2004, ale dosud nebyla zcela dokončena. Nezájem lidí pro koupi domu nejspíše bude ve vysokých finančních nákladech. Nárůst nových domů byl v ulicích Pod Horkou a Na Trhovici, ale zpravidla nově přichozí lidé opravují starší rodinné domy (Vaishar a kol., 2013).

V jihovýchodní části Kuřimi je vytvořené satelitní městečko zvané Díly za sv. Jánem. Je to ukázka suburbanizace, která vznikla na konci 90. let 20. století. Čtvrť nebyla naplánovaná tak rozsáhle a detailně. Proto zde můžeme vidět málo zeleně, parkovacích míst, úzké chodníky pro chodce a žádné veřejné prostory pro služby (Hnilička - územní studie části města Kuřim, online). Městečko je vystavěno v blízkosti hlavní silnice (číslo 385) směr Brno, kam většina obyvatel dojíždí za prací. Další suburbanizace jde vidět na východní straně města. Zde se nachází zástavba pouze rodinných domů, nazývaná Kolébka. Tato zástavba je menší než Díly za sv. Jánem. Anonymita v Kolébce je mnohem menší, tím jsou sousedské vztahy intenzivnější a často si zde lidé vypomáhají. Mohu uvést příklad z vlastní

zkušenosti, kdy jeden obyvatel této čtvrti venčil psy až pěti sousedům a měl dokonce i klíče od jejich domů.

Rovněž se rozšířila komerční suburbanizace v severní části Kuřimi. V dřívější době zde byla pouze továrna obráběcích strojů TOS Kuřim, která byla hlavním průmyslem ve městě. Dnes je zde mnoho nových firem, jež jsou postaveny na okolních polích v blízkosti silnice číslo 43. Je to pro podnikatele velmi výhodné místo s možností koupí levnějších pozemků oproti Brnu, možnost plošného rozšíření do okolí a nejdůležitější je blízkost Brna.

4 EMPIRICKÁ ČÁST

4.1 Charakteristika mikroregionu

Mikroregion Kuřimka definujeme jako dobrovolné sdružení obcí skládající se z Moravských Knínic, Chudčic, Veverské Bítýšky a města Kuřimi. Jeho celková rozloha je 4 812 hektarů a nachází se v prostoru Brno-venkov. Toto sdružení vzniklo 9. 2. 2005 z důvodu prosazování společných zájmů jako jsou:

- Ochrana životního prostředí
- Kontrola ekologické stability území
- Společný postup při řešení územních plánů, technické infrastruktury, občanské vybavenosti a zemědělských činností
- Podpora sportu, školství a různých zájmových skupin
- Podpora zdravotnických zařízení, sociální péče a pečovatelské služby
- Podpora podnikatelů působících v tomto regionu
- Prezentace Mikroregionu Kuřimka
- Podpora udržování a obnova lokálních tradic a společenského života v obcích
- Iniciování turistických aktivit, také i s vazbou na historické památky
- Spolupráce s ostatními mikroregiony (například Bílý potok, Domašovsko)

Hlavním cílem sjednocení mikroregionu byla změna systému, který nastolil rozpad integrované výroby na menší samostatné jednotky a ty nejsou schopny konkurovat rozsáhlé velkovýrobě. Dále nastaly problémy ve službách, dopravě, školství. Svazek obcí je reprezentován městem Kuřimi a dalšími přidruženými obcemi. Ty dále projednávají problémy s podnikateli, zájmovými organizacemi a dalšími skupinami obyvatel (Mikroregion Kuřimka, online).

Obrázek 1: Správní obvod mikroregion Kuřimka

pramen: Český statistický úřad, ČSÚ- Brno (on-line - www.czso.cz)

Území	Počet obyvatel (k 1. 1. 2013)	Počet obcí	Celková rozloha
Mikroregion Kuřimsko	15 765	4	4 812 ha

Tabulka 1: Základní struktura mikroregionu Kuřimka, zdroj: www.czso.cz

pramen: Český statistický úřad, ČSÚ- Brno (on-line - www.czso.cz)

4.2 Přírodní podmínky

Území patří do Bobravské vrchoviny, jeho západní část zasahuje do Boskovické brázdy až do Českomoravské vrchoviny. Okraje tohoto území lemují velká města jako například Brno a Tišnov. Charakteristickými prvky reliéfu jsou roviny s hlubšími údolními, kterými protékají potoky. Členitost oblasti je 150 – 250 metrů a nadmořská výška mírně kolísá. Svrchní část půdy tvoří z větší části kambizem a na menších částech v okolí toku Kuřimky se vyskytuje černoze.

Díky členitějšímu a zvlněnému terénu má okolí větší lesnatost. Dominují zde listnaté lesy. Na většině ploch je výrobní oblast řepařského typu a půdy jsou úrodné nejvíce v brázdách a prolomech.

Průměrná teplota na území je cca 8,5 °C. Srážky jsou díky Dražanské vrchovině mírně vyšší (610 mm).

Vodní toky jsou charakteristické nevyváženým režimem průtoku vody. V závislosti na ročním období se hladiny říček zvyšují a snižují.

Celý mikroregion patří do povodí Svatky a protéká jím tok Kuřimka. Kuřimka pramení jižně pod Šebrovem, protéká pod Lipůvkou, přes Kuřim, Moravské Knínice a pod Chudčicemi se vlévá jako levostranný přítok do Svatky. Délka celého toku je cca 16 km. Do Kuřimky se vlévá několik malých potoků, z pravostranného přítoku to jsou Lipůvka a Luční potok. Levostranné přítoky jsou Bělečský, Podlesní a Mozolský potok (Gross, 2008).

V Kuřimi se nachází největší vodní nádrž Srpek. V roce 2009 až 2010 prošla velkou modernizací. Nejhlavnějším úkolem bylo odstranění sedimentů ze dna, vybudování bezpečnostních přelivů a opravení nápuštného a výpuštného zařízení. Vodní plocha je cca 1,5 ha (Kuřim, online).

Každá z obcí zasahuje svým územím do části přírodního parku. Západní část Veverské Bítýšky vstupuje do přírodního parku Bílý potok. Katastrální území Chudčic a Moravských Knínic se dotýkají přírodního parku Podkomorské lesy. Katastrální území Kuřimi ze své části zaujímá část v přírodním parku Baba. Na místní části Podlesí je dominantní slepencové bradlo Babiho lomu. Celý mikroregion má kvalitní přírodní prostředí, které místní obyvatelé a přespolní rádi vyhledávají (Gross, 2008).

Přeměna krajiny v mikroregionu je významným znakem pro dnešní společnost. Je nepochybné, že tento postup vyvolá mnoho negativních vlivů. Zhoršování životního pro-

středí má za následek také těžká zemědělská technika, která způsobuje zhutňování půdy, čímž dochází k narušení vzdušného a vodního režimu. Menší vliv má eroze, která je pouze na některých svažitéch plochách. V minulých letech ohrožovala část obce Kuřim říčka Kuřimka vylitím z koryta, proto se vybudovala retenční hráz. Znečištění ovzduší je stále současný problém. Rostoucí silniční doprava a průmyslové závody neprospívají k dobrému stavu ovzduší. Suburbanizace také zvyšuje změny v krajině zástavbou nových domů a tím zmenšuje prostor pro kvalitní ornou či zalesněnou půdu. Také dochází k ohrožení biodiverzity.

4.3 Průmysl, doprava

Mikroregion má silně rozvinutou průmyslovou výrobu. Sídlí zde mnoho podniků, které jsou hlavně soustředěny v Kuřimi. Mezi nejznámější patří Tyco Electronics Czech, s. r. o., TOS Kuřim a. s., Slévárna Kuřim, a. s., Kuličkové šrouby Kuřim, a.s., Walter CZ, s. r. o. Dalším významným zaměstnavatelem je firma Hartmann-Rico, a. s. se sídlem ve Veverské Bítýšce.

Dopravní dostupnost je zde velmi dobře zajištěna několika způsoby. Jedna z těchto eventualit je vlakové spojení (Brno - Tišnov - Žďár nad Sázavou). Další možností dopravy může být autobusové spojení nebo osobní doprava (silnice I/43 s odbočkami II/385 a II/386).

4.4 Cestovní ruch

Cestovní ruch je v této oblasti velice rozmanitý. Na své si přijdou milovníci přírody i památek, kteří mohou navštívit přírodní parky např. Baba, Podkomorské lesy. Dále se nabízí hrad Veveří, Kuřimský zámek, přírodní areál Zlobice, Babí lom, poutní místo U tří křížů a údolí Bílého potoka. Také neopomenutelná je Brněnská přehrada, do této oblasti se turisté mohou v letní sezóně dostat z Veverské Bítýšky loděmi. Jak bylo zmíněno, celý mikroregion má velmi dobrou veřejnou dopravu díky integrovanému dopravnímu systému. Poslouží jak víkendové, tak i každodenní turistice. Je zde velký podíl rekreačních chalup, dobře značené turistické cesty a cyklotrasy propojující celý mikroregion.

Pro příznivce wellness je zajisté vhodným odpočinkem Vodní ráj v Kuřimi. Nabízí jak různé druhy masáží, saun, koupelí (pivní, bylinná, rašelinová,...) ale také nové „beauty programy“. Zde si může zákazník přesně zvolit, jaké procedury má rád.

Dalším lákadlem je aquapark, kde si přijdou na své jak velcí, tak malí. V zimním období se nejvíce využívá plavecký bazén. V letním období je otevřené nově zrekonstruované venkovní koupaliště s mnoha atrakcemi například beach volejbal, dětské brouzdaliště, skluzavka a mnoho dalších (Wellnesskuřim, online).

Ve městě také nalezneme horolezeckou stěnu, fitcentrum a tělocvičny, ve kterých se provozují různé sporty.

Mezi Kuřimi a Jinačovicemi se nachází rozsáhlý sportovně rekreační resort Kaskáda. Nabízené služby jsou orientovány na golf s možností ubytování a stravou (Golfový resort Kaskáda, online).

Každá obec má své zvyky a tradice. Neopomenutelné jsou krojované hody, svátky vína, různé plesy, besedy, koncerty, divadelní představení, soutěže, výstavy. Toto vše tvoří základ pro hodnotný cestovní ruch v tomto mikroregionu.

4.5 Statistické údaje

4.5.1 Obyvatelstvo

Zde jsou uváděny statistické údaje o struktuře tamních obyvatel. V tabulce číslo 2 je počet obyvatel a jejich věkové rozložení. Je patrné z těchto údajů, že nejvyšší počet obyvatel má Kuřim s nejnižším věkovým průměrem. Myslím si, že hlavním důvodem početnosti obyvatel je vyšší možnost pracovních příležitostí než u ostatních obcí.

Obec	Počet obyvatel	Průměrný věk	Z toho		
			0 – 14 let	15 – 64 let	65 a více let
Chudčice	883	39,5	153	598	132
Moravské	872	41,7	140	571	161
Veverská	3 110	41,4	486	2 062	562
Kuřim	10 900	39,4	2 052	7 132	1 716

Tabulka 2: Počet obyvatel s průměrným věkem v roce 2013, zdroj: www.czso.cz

pramen: Český statistický úřad, ČSÚ- Brno (on-line - www.czso.cz)

V tabulce číslo 3 je znát navýšení počtu obyvatel s nepatrným rozdílem mezi muži a ženami.

	Přírůstek obyvatelstva			Saldo migrace			Přírůstek/úbytek
	Živě narození	Zemřelí	Přirozený přírůstek	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Saldo migrace	
Celkem	190	118	72	468	406	62	134
Muži	104	65	39	217	190	27	66
Ženy	86	53	33	251	216	35	68

Tabulka 3: Pohyb obyvatelstva v roce 2013, zdroj: www.risy.cz

pramen: Regionální informační servis (on-line - www.risy.cz)

V tomto regionu více získávají práci muži, kvůli technickému zaměření. Převážně získávají pracovní pozice ve firmách TOS Kuřim a. s., Slévárna Kuřim, a. s., Kuličkové šrouby Kuřim, a.s., Walter CZ, s. r. o. Ženy zaměstnávají hlavně firmy Hartmann-Rico a.s. a Tyco Electronics Czech, s.r.o., zde je minimální možnost karierního růstu.

Uchazeči o práci - počet									
	uchazeči o práci	ZP	mladistvých	18–24 let	50 let a více	absolventi	základní st. vzdělání	vyučení	S maturitou
Celkem	542	87	2	106	133	48	121	186	165
Muži	245	47	0	50	78	20	62	100	55
Ženy	297	40	2	56	55	28	59	86	110

Tabulka 4: Nezaměstnanost mikroregionu Kuřimsko v roce 2011, zdroj: www.risy.cz

pramen: Regionální informační servis (on-line - www.risy.cz)

	Zaměstnaní			
	Chudčice	Moravské Knínice	Veverská Bítýška	Kuřim
Vyjíždějící do zaměstnání a škol	182	206	658	2 967
Z toho:				
v rámci obce	9	11	132	753
do jiné obce okresu	75	74	133	243
do jiného okresu kraje	90	115	367	1 862
do jiného kraje	7	3	22	80
do zahraničí	1	3	4	29
Vyjíždějící denně mimo obec	153	178	453	1 972

Tabulka 5: Vyjíždějící do zaměstnání a škol v roce 2011, zdroj: www.czso.cz

pramen: Český statistický úřad, ČSÚ- Brno (on-line - www.czso.cz)

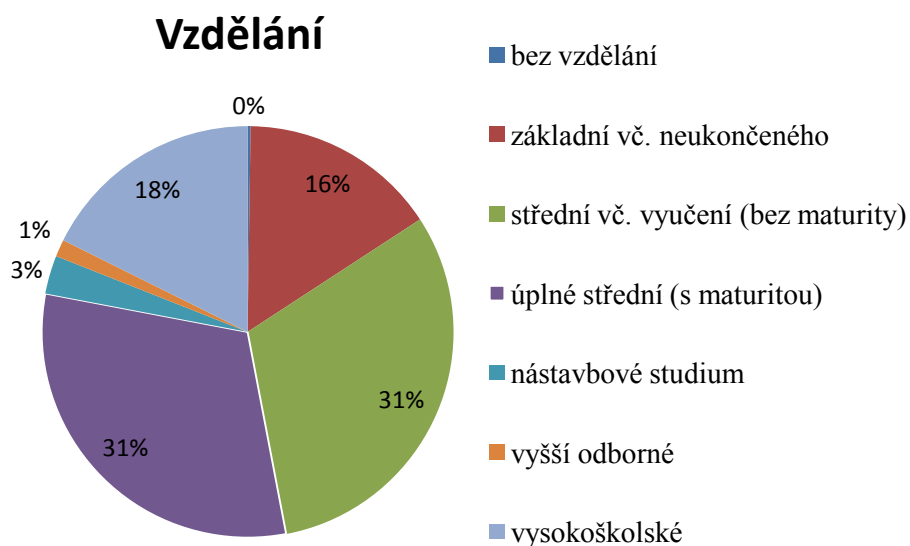
V tabulce číslo 6 je zpracováno obyvatelstvo podle ekonomické aktivity. Zahrnuje osoby ekonomicky aktivní i ekonomicky neaktivní. Díky blízkosti Brna jsou pracovní příležitosti lepší a tím je zaměstnanost v mikroregionu na dobré úrovni.

V grafu je uvedeno uspořádání vzdělanosti. Nejvyšší zastoupení má vzdělanost střední s vyučením a s maturitní zkouškou.

Ekonomická aktivita		Obyvatelstvo celkem			
		Chudčice	Moravské Knínice	Kuřim	Veverská Bítýška
Obyvatelstvo celkem		825	849	11540	3085
Ekonomicky aktivní		383	415	5633	1521
Z toho	Zaměstnaní a ženy na mat. dovolené	348	387	5228	1417
	Nezaměstnaní hledající práci	35	28	405	104
Ekonomicky neaktivní		408	409	5507	1470
Z toho	Nepracující důchodci	187	190	2125	688
	Ostatní s vl. zdrojem obživy	16	21	263	60
	Osoby v domácnosti, děti předškolního věku	84	75	1529	274
	Žáci, studenti, učni	121	123	1590	448
Nezjištěno		34	25	400	94

Tabulka 6: Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity v roce 2011, zdroj: www.czso.cz

pramen: Český statistický úřad, ČSÚ- Brno (on-line - www.czso.cz)

Graf 1: Vzdělání obyvatelstva 15-leté a starší podle nejvyššího ukončeného vzdělání v mikroregionu (rok 2011), zdroj: www.czso.cz

pramen: Český statistický úřad, ČSÚ- Brno (on-line - www.czso.cz)

4.5.2 Půda

Tabulka číslo 7 popisuje podíl jednotlivých druhů pozemků. Z výpočtu koeficientu ekologické stability jsem zjistila, že Kuřim a Moravské Knínice mají vcelku symetrickou krajinu, v níž jsou technické objekty relativně v souladu s dochovanými přírodními strukturami. Obce Chudčice a Veverská Bítýška mají území intenzivně využívanější a v ekosystémech způsobují značnou ekologickou vratkost. Musejí se používat dodatečné energie.

Procento zornění vyjadřuje způsob užívání půdy a velmi závisí na přírodních podmínkách. Mikroregion je situován v nížině a pohybuje se v rozmezí 80 až 90 % zornění. Největší zornění má obec Moravské Knínice a to 90 % .

Další tabulka číslo 8 člení zemědělskou půdu na ornou půdu, zahrady, ovocné sady a TTP.

Obec	Celková výměra pozemků	Zemědělská půda celkem	Lesní půda	Vodní plochy	Zastavěné území	Ostatní plochy
Chudčice	410,13	301,76	45,78	5,12	13,05	44,41
Moravské Knínice	1304,81	570,21	613,36	6,92	14,03	100,29
Veverská Bítýška	1360,28	696,78	502,83	25,15	36,30	99,22
Kuřim	1737,33	919,78	479,34	16,16	95,22	226,83

Tabulka 7: Podíl jednotlivých druhů pozemků v roce 2013 (v ha), zdroj: czso.cz

pramen: Český statistický úřad, ČSÚ- Brno (on-line - www.czso.cz)

Obec	Zemědělská půda	Z toho			
		orná půda	zahrady	ovocné sady	TTP
Chudčice	301,76	258,02	20,75	8,87	14,12
Moravské Knínice	570,21	513,39	24,95	3,01	26,86
Veverská Bítýška	696,78	613,00	46,42	6,49	30,87
Kuřim	919,78	821,58	69,11	11,88	17,20

Tabulka 8: Struktura zemědělské půdy v roce 2013 (v ha), zdroj: www.czso.cz

pramen: Český statistický úřad, ČSÚ- Brno (on-line - www.czso.cz)

V tabulce 9 je rozpis úředních cen za zemědělskou půdu pro rok 2015, 2014, 2013. Myslím si, že cena se liší díky dostupnosti logistiky. Při porovnání můžeme vidět zvyšující se ceny půd.

Obec	Úřední cena půdy (pro rok)		
	2015	2014	2013
Chudčice	12,04 Kč/m ²	10,44 Kč/m ²	10,44 Kč/m ²
Moravské Knínice	13,71 Kč/m ²	11,96 Kč/m ²	11,96 Kč/m ²
Veverská Bítýška	10,64 Kč/m ²	9,28 Kč/m ²	9,28 Kč/m ²
Kuřim	14,62 Kč/m ²	12,76 Kč/m ²	12,76 Kč/m ²

Tabulka 9: Úřední cena půdy v obcích v roce 2015, zdroj: www.farmy.cz

pramen: Zemědělské nemovitosti (on-line - www.farmy.cz)

4.6 SWOT analýza

SWOT analýza je komplexní vyhodnocení slabých a silných stránek s kombinací příležitostí a hrozeb. Díky analýze můžeme nalézt vhodnou cestu k rozvoji a prosperitě.

VNITŘNÍ PROSTŘEDÍ	silné stránky:	slabé stránky:
	<ul style="list-style-type: none"> • Stálý přírůstek obyvatel • Zřízená integrovaná doprava • Blízkost města Brna • Kvalitní občanská vybavenost • Hodnotné životní prostředí • Dlouhodobě zavedené prosperující firmy • Atraktivní turistické trasy a památky 	<ul style="list-style-type: none"> • Vysoká dopravní zatíženost • Špatný stav některých vozovek • Malé množství financí na opravu obecních majetků • Nemožnost sociálního bydlení • Nedostatečná kapacita ubytování pro seniory s pečovatelskou službou • Zastaralé zázemí pro sport a kulturní aktivity
VNĚJŠÍ PROSTŘEDÍ	příležitosti:	hrozby:
	<ul style="list-style-type: none"> • Čerpání dotací • Revitalizace zeleně a krajiny • Podpora malých a středních podniků • Výstavba ubytovacích prostor pro rekreaci a cestovní ruch • Vyřešení problémů s odpadovým hospodářstvím a snížením kriminality • Zvýšení společné spolupráce mezi obcemi 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatek financí na projekty • Nárůst silniční dopravy a pozastavení projektu obchvatu obcí • Ukončení činnosti drobných podnikatelů, z důvodu nemožnosti konkurence • Zanedbání atraktivnosti lokalit pro cestovní ruch • Nesourodost při spolupráci mezi obcemi • Odliv obyvatel do velkých měst • Nekvalitní urbanistické zpracování územních celků (tlak developerů)

Tabulka 10: SWOT analýza (vlastní zpracování)

5 OBCE SDRUŽENÉ V MIKROREGIONU

5.1 Chudčice

5.1.1 Charakteristika

Chudčice se nachází severozápadně od města Brna v Boskovické brázdě. V mikroregionu jsou mezi Moravskými Knínicemi a Veverskou Bítýškou. Nadmořská výška je 247 m n. m. Obcí protéká Chudčický potok, který se vlévá v blízkosti hřbitova (na Hrázi) do toku Kuřimky. Přírodní park Podkomorské lesy ohraničuje východní část obce. Její nejvyšší bod jsou Kuňky (425 m. n. m.).

První písemná zmínka je z roku 1235 na darovací listině moravského markhraběte Přemysla. Její originál je uložen na nové radnici v archivu města Brna. Obec byla pojmenována podle rodu Chudekova, který zde měl své sídlo v 9. století. Zpráv o tehdejších životech obyvatel je velmi málo, jejich sběr je nepřímý a informace většinou pocházejí z jiných zdrojů (Dupal, 2006).

5.1.2 Doprava

Doprava do roku 2004 byla zajišťována společností ČAD Brno a ČSAD Tišnov. Autobusové spojení bylo zajišťováno v častých intervalech a propojovalo okolní vesnice s Brnem a Tišnovem. Spojení s Tišnovem nebylo tak frekventované jako s Brnem.

Od roku 2004 je dopravní spojení zajišťováno integrovaným dopravním systémem jihomoravského kraje. Mnoho obyvatel dojíždí do práce ve směru Kuřim. Pro tuto dopravu je zajištěné autobusové spojení linkou číslo 312. Největší část dojíždí do Brna a mohou zvolit dva různé způsoby dopravy. Přes Kuřim na vlakové spoje nebo z Veverské Bítýšky linkou 303. Dalším způsobem jak se dopravit z Chudčic do Tišnova je linka 153 (ibid).

5.1.3 Služby

Poštu do obce zajišťují doručovatelky z Veverské Bítýšky a její směrovací číslo je také stejné (66471). Obvodní lékař v obci není. Nejbližší je ve Veverské Bítýšce či poliklinika v Kuřimi. V srdci obce je samoobslužná prodejna, která zajišťuje základní potřeby. Pro větší nákup lidé jezdí do supermarketů v Kuřimi nebo do hypermarketu Globus v Brně-Ivanovicích. Požární nádrž, která byla vyhledávaným místem pro koupání, je dnes veřejnost uzavřena. Také pouze jeden ze dvou autokempů je ve stálém provozu. Pohostinství

nabízí dvě restaurace „U Pavlíčků“ a „Pod Horkou“. V roce 1900 byl zahájen provoz školy. Dnes je zde základní škola, kde výuka probíhá do čtvrtého stupně, poté se vyučování přesouvá do ZŠ Veverské Bítýšky (ibid).

5.1.4 Památky

V obci je velký kulturní dům, který byl otevřen v roce 1959. Má rozsáhlý sál se štukatérskou výzdobou. Zde se každoročně pořádají krojované hody a různé jiné společenské aktivity.

Dominantou středu obce je socha svatého Jana Nepomuckého, která byla vytvořena v roce 1809. Další významnou památkou je kaple svatého Kříže nacházející se u lesíka. Nejzachovalejší drobnou stavbou jsou Boží Muka, jež jsou postavena na různých částech. Typově se liší, nejčastěji jsou tvaru sloupu, pilíře s drobnou stříškou, křížkem na vrcholu.

V Chudčicích je 250 let stará lípa malolistá. Je chráněna státem od roku 2003 a roste na náspu bývalé zrušené železnice. Obvod kmene je 320 cm a koruna se tyčí do výšky 24 metrů. V roce 2006 ji neznámý vandal poškodil rtuťovou injekcí a následkem je trvalé poškození stromu. Ochránci přírody se snaží tento strom zachránit, ale podle odborníku byl zásah příliš velký a strom dále umírá (ibid).

Nad Chudčicemi je nezajímavější historická památka křížová cesta, která se skládá ze čtrnácti kapliček. Rozmístění kapliček je rozděleno do dvou míst. První až čtvrtá se nachází na katastru obce Chudčice, pátá až čtrnáctá je v lese. Tuto cestu ukončují tři kamenné kříže, kde kdysi stával dřevěný kostel svatého Kříže. Jejich stav je velmi zachovalý. Každý rok v první červnovou neděli se sejdou na této křížové cestě spousty poutníků. V údolíčku pod třemi kříži je sloužena polní vše svatá. Místní obyvatelé udržují památky v perfektním stavu, za což jim děkuje především církev (Mikroregion Kuřimka, online).

5.1.5 Kultura a sport

Na velikost Chudčic zde sídlí mnoho společenských organizací. Největší je TJ Sokol, který zaštiťuje fotbal, tenis a jiné míčové hry. Další možností jsou dětské organizace s názvem Rodiče a děti, Klubičko a Sluníčko. Pro seniory je svaz důchodců a pro „nimrody“ je myslivecké sdružení. Kulturu neodmyslitelně zastupují akce typu plesy, krojované hody, karnevaly, masopustní veselice a různá představení. Obcí prochází cyklotrasa vedoucí do Veverské Bítýšky. Zdatní cyklisté dále pokračují na Brněnskou přehradu, kde se mohou napojit na další cesty (ibid).

5.2 Moravské Knínice

5.2.1 Charakteristika

Moravské Knínice leží severovýchodně od Brna. Svou polohou se nachází v oblasti Brněnské vyvěřeliny. Nadmořská výška je 268 m n. m. Nejen že patří do Mikroregionu Kuřimsko, ale také spadají do Svazu vodovodů a kanalizací Tišnovsko (Moravské Knínice, online). Také touto obcí protéká potok Kuřimka.

5.2.2 Doprava

Většina obyvatel ekonomicky aktivních dojíždí za prací mimo obec. K dispozici je pouze autobusové spojení linky číslo 312, které v dopravní špičce jezdí pravidelně co třicet minut.

5.2.3 Služby

Poštu zajišťují doručovatelé z Kuřimi, a proto mají shodné poštovní směrovací číslo (664 34). Zásobování obyvatel v místě provozuje pouze jediný obchod „U Helánů“. Restaurační služby poskytuje jedna restaurace a to Knínický hostinec. Školství v Moravských Knínicích začalo v roce 1811. Dnes je součástí školy i jídelna se zahradou. Děti zde docházejí od 1-5 třídy (Moravské Knínice - historie a současnost, 2012).

5.2.4 Památky

Dominantou obce je kostel zasvěcený svaté Markétě. Byl postaven v roce 1366 a do současné doby byl několikrát zrekonstruován. V katastru obce se nachází 11 památných křížů, které byly vybudovány za pomoci různých dárců. Příspěvky na tyto stavby byly buď z obecních či osobních peněžních darů.

Oběti světových válek uctívají tři pomníky. Nejstarší pomník, nacházející se před obecním úřadem, byl vybudován v roce 1921. Pomník padlých ve 2. světové válce je v parku u kostela a byl odhalen v roce 1946. Poslední pomník uctívá padlé rumunské vojáky, nachází se v modřínové aleji a byl odhalen v témže roce (Moravské Knínice - historie a současnost, 2012).

5.2.5 Zajímavosti

Děti ze základní školy navrhly naučnou stezku po významných krajinných prvcích. Délka této trasy je 5 km. Začíná na zastávce autobusu a dále se postupuje po modré turistické značce. Má celkem devět stanovišť - u každého je umístěna informační tabule. Na tabulích se může turista dozvědět, co je na daném místě za významný krajinný prvek (Moravské Knínice, online).

V roce 2013 se Moravské Knínice zúčastnily poprvé soutěže Vesnice roku. Jelikož mají dlouhodobě zpracovaný dobrý program obnovy vesnice, tak se nebály neúspěchu. Z krajského kola byla vybrána desetičlenná porota, která posuzovala tyto kritéria:

1. Koncepční dokument
2. Společenský život
3. Aktivity občanů
4. Podnikání
5. Péče o stavební fond a obraz vesnic
6. Občanská vybavenost, inženýrské sítě, úspory energií
7. Péče o veřejná prostranství, přírodní prvky a zeleň v obci
8. Péče o krajinu
9. Připravované záměry
10. Informační technologie obce

Prezentace obce dosáhla na dva diplomy a to Cenu naděje pro živý venkov (za místní spolkový život a občanskou společnost) a Diplom za rozvíjení lidových tradic (Spěšná, 2013).

5.2.6 Zemědělství

Podle knihy Moravské Knínice - historie a současnost se většina obyvatel dříve živila zemědělstvím, převážně chovem hovězího a vepřového dobytka. V roce 1950 bylo založeno jednotné zemědělské družstvo. Přihlásilo se 65 občanů, kteří měli pouze malé výměry pozemků. Až v roce 1957 pod politickým nátlakem vstoupili do JZD ostatní zbylí zemědělci. Tím se obdělávaná půda mnohonásobně zvětšila. Z počátku se využívaly budovy bývalých sedláků a postupně se vybudovávaly drůbežárny, kravín, porodna pro prasnice, silážní jámy, garáže, atd.

Dnes je zemědělství zaměřeno převážně na rostlinnou výrobu - komodity poptávané na trhu. JZD zaměstnává již zlomek pracovníků. Specializací je v současnosti chov koní nabízející jezdecký sport, který má již tradici od roku 1978. Největší úspěch zaznamenala klisna Legenda. Ta zvítězila ve Velké pardubické.

Rybník „Pod kaplí“ se rozkládá jižně v katastru obce. Jediným přítokem je potok Batelov. Maximální objem jeho nádrže je 2 180 m³. V roce 1993 byl zrekonstruován i s příjezdovou cestou o celkové dotaci 230 000 Kč od Ministerstva zemědělství ČR.

Neziskové a dobrovolné sdružení knínických rybářů se stará o ochranu rybníka a jeho okolí. Pořádají se závody pro dětské rybáře. Ostatní zájemci o rybaření si mohou zakoupit povolenku v prodejně se smíšeným zbožím „U Helánů“.

Myslivecké sdružení Sychrov sdružuje myslivce z Moravských Knínic, Jinačovic a Rozdrojovic. Jeho činnost začala v roce 1956 a pokračuje dodnes, kdy myslivci pořádají několik akcí v brokové střelbě (Moravské Knínice - historie a současnost, 2012).

5.2.7 Kultura a sport

Kulturní život je rozmanitý. Divadelní představení ochotníků se hraje nejčastěji v sokolovně. První představení vzniklo v roce 1920. Každoročně je připravena nová premiéra hry. O mládež se stará skautský oddíl, který rozvíjí myšlenky v oblasti kultury, sportu, ekologie. Dále zde je dobrovolný sbor hasičů se 17cti členy. Hudební scénu v obci zastupu-

je folklórní sbor Kyničan. Obecní ples, ostatky, tříkrálová sbírka, hrkání, den dětí a koní, po stopách zrušené železnice Kuřim-Veverská Bítýška a pálení čarodějnic jsou nedílnou součástí každoročního dění. Hody jsou dvojího typu: Markétské a Martinské. Při této příležitosti byl zrekonstruován historický místní kroj a lidové tance.

Nejznámějším spolkem je Sokol, který má pod záštitou sportovní oddíly a to stolní tenis, badminton, tenis, infighting, pétanque, atletika, moderní gymnastika a kopaná (Moravské Knínice, online).

5.3 Veverská Bítýška

5.3.1 Charakteristika

Veverská Bítýška leží na soutoku řeky Svatky a Bílého potoka obklopena lesy. Od Brna se nachází severozapadně cca 20 kilometrů. Nadmořská výška je 234 m n. m. Obec vznikla pravděpodobně po založení hradu Veveří. První dochovaná zmínka je z roku 1376. Hrad byl obléhán a při této příležitosti byla obec vypálena. Hejtman Komínek zajistil novou výstavbu domů tím, že stavitelům budou domy dědičně připsány. Městys je vyhledáván turisty díky blízkosti Brněnské přehrady (Veverská Bítýška slovem i pohledem, 2011).

5.3.2 Doprava

Dopravní obslužnost představuje pouze autobusové spojení z nedalekého linkou číslo 303. Další spojení umožňuje linka číslo 312 směr Kuřim nebo Tišnov. Linkou číslo 153 se obyvatelé mohou dostat až do Ivančic. V letní sezóně provozuje dopravní podnik města Brna lodní dopravu po hladině přehrady s návazností na Veverskou Bítýšku. Toto je poslední stanice, zde se lodě otáčí a vyplouvají zpět do přístaviště.

5.3.3 Služby

Obec je plně vybavená vším potřebným pro obyvatele například: restaurace, potraviny, textil, cukrárna, lékárna, elektro, stavebniny, zdravotní středisko, mateřská škola, veterinární ordinace a další. Základní škola je postavena na místě bývalé vyhořelé radnice a tvoří jednu z dominant na náměstí. Umělecká škola zde zajišťuje vzdělání v oboru hudebním, tanečním a výtvarném. Drtivá většina obyvatel je zaměstnána ve firmě Hartmann-Rico a. s., která patří k největším výrobcům a distributorům zdravotnických prostředků v České re-

publice. Mezi další velké firmy patří Bioster a. s. a výrobní družstvo KOVO (Veverská Bítýška, online).

5.3.4 Památky

Jednou z památek je nedaleký hrad Veveří. Pořádají se zde pravidelné akce, kulturní vystoupení a prohlídky interiérů. V jeho blízkosti se nachází kaple Matky Boží. Konají se zde církevní obřady. Ve středu obce je dominantní kostel svatého Jakuba. Jedná se o pozdně barokní stavbu, na níž jsou vyobrazeni čeští patroni. Před kostelem je umístěna socha Jana Nepomuckého v životní velikosti. Jednou z nejstarších památek je Smírčí kámen, který je vsazený při kraji silnice směrem na Hvozdec. Tak jako v Chudčicích a Moravských Knínicích se i zde nachází Boží muka a pamětní kříže. V blízkosti pošty roste památný kaštan, jež je chráněn od roku 2005. Kulturní památka muzeum - Jarošův mlýn je dalším důvodem k návštěvě tohoto městyse. Je zde možnost si prohlédnout celou budovu mlýna, stroje potřebné ke zpracování jednotlivých produktů a vodní náhon se stavidlem. Mlýn postavený před druhou světovou válkou byl prohlášen Ministerstvem kultury ČR za kulturní památku. Při prohlídce mlýna se vrátí turisté do časů dávno již minulých (Veverská Bítýška slovem i pohledem, 2011).

5.3.5 Kultura a sport

Mnoho spolků zde tvoří dění pro obyvatelstvo a přilehlé vesnice. Hlavním organizátorem kultury ve Veverské Bítýšce je amaterský divadelní spolek Prkno. Každý rok odehraje okolo 50 představení a pravidelně se umisťuje v krajských přehlídkách amatérského divadla. Pro mládež působí skautský oddíl Junák. Má již velmi bohatou minulost a v současné době se nestarají jen o sebe, ale snaží se pomáhat i svému okolí. Nejatraktivnějším spolkem jsou dobrovolní hasiči, kteří každým rokem pořádají krojované hody a jsou tradičními účastníky Neckyády na řece Svratce. O jarní úklid na březích této řeky se stará Klub vodní turistiky. Pořádá také vodácké odpoledne pro děti z brněnského ústavu Kociánka. Mezi menší organizace patří: keramická dílna Veverka, Mateřské centrum Oříšek, Svaz důchodců, Klub přátel tělovýchovy, Svaz zahrádkářů, Moravský rybářský svaz (Veverská Bítýška slovem i pohledem, 2011).

5.3.6 Po stopách zrušené železnice Kuřim-Veverská Bítýška

Důvodem vzniku železniční tratě roku 1908 byla velká ložiska kaolinu mezi obcemi Maršov a Lažánky. Vytříděný kaolin se nakládal na vagóny ve Veverské Bítýšce, odkud se dovážel do Kuřimi. Trať také sloužila pro přepravu brambor, řepy a říčního štěrku. Odhad budoucího rozvoje ve Veverské Bítýšce nebyl tak uspokojivý aby železniční trať mohla být dále v provozu. Proto byla v roce 1936 zrušena. Část tratě ještě fungovala v roce 1940, kdy sloužila pro přepravu materiálu na výstavbu dálnice Vídeň – Vratislav. Dodnes se ze staré železnice mnoho nedochovalo, ale nelze přehlednou násyp v Chudčičích. V terénu je také vidět vykopaný „skalní průřez“ kde trať vedla. Celá trať již bohužel začíná upadat do zapomnění. Dobové fotografie a zápisy v kronikách nám mohou připomenout její existenci (Mikroregion Kuřimka, online).

5.4 Kuřim

5.4.1 Historie

První písemná zmínka o Kuřimi se dochovala z roku 1226. Vydal ji Přemysl Otakar I. Píše se v ní o placení desátek brněnskému kostelu sv. Petra a Pavla. Kuřim pravděpodobně vznikla již ve 12. století v době vlády Přemyslovců.

Po druhé světové válce začaly v zemědělství vznikat politické tlaky, které vyvrcholily v padesátých letech povinnou kolektivizací. Vznikaly státní statky a jednotná zemědělská družstva.

Ze statistiky z roku 1951 se uvádí výměra Kuřimského katastru celkem 1 788 ha z toho: 781,3 ha orné půdy, 27,5 ha luk, 524,7 ha lesů, 96,5 ha zahrad a ostatních ploch a 358,2 ha neúrodné půdy.

Celý správní obvod Kuřimi se nachází převážně v řepařské produkční oblasti, dále jsou zde pěstovány obiloviny, krmné plodiny, luskoviny a řepka olejná. Nejvíce se pěstuje pšenice ozimá, ječmen jarní a významná je také produkce řepky ozimé. Po roce 1990 došlo k prudkému poklesu hrubé zemědělské produkce, snížení stavu hospodářských zvířat, snížení potřeby průmyslových hnojiv, tím poklesly i hektarové výnosy a došlo ke snížení kapacity zaměstnanosti v tomto oboru. Dále toto období přineslo změny ve vlastnických vztazích těchto družstev, docházelo k restitucím půdy a privatizaci bývalých státních statků.

Bývalý státní statek Brno-venkov byl rozdělen do dvou nástupnických podniků a to na Herbastar s. r. o. a Agrostyl s. r. o. (Laurincová, *Výstava o zemědělství v Kuřimi*).

5.4.2 Charakteristika

Kuřim je největším městem v okrese Brno-venkov, leží na okraji České vysočiny. Jedinými vodními toky jsou Kuřimka a Luční potok. V západní části města leží rybník Srpek. Součástí Kuřimi je také přidružená část jménem Podlesí. Nachází se severozápadně od Brna přibližně 14 kilometrů. Průmysl je zde na velikost města značně rozvinutý, jak je dnes možné vidět na množství vybudovaných firem. Je zde také věznice, kde si odsouzení muži starší 18 let odpykávají svůj výkon trestu (Kuřim, online).

5.4.3 Doprava

Automobilová doprava je spojena silnicemi druhé třídy 385 (směr Brno – Olešná), 386 (směr Ostrovačice - Kuřim) a silnicí první třídy 43 (směr Brno - Svitavy). Silnice II/386 prochází mikroregionem Kuřimka (Kuřim, Moravské Knínice, Chudčice, Veverská Bítýška a Hvozdec v Ostrovačicích). Silnice II/385 vede Kuřimí, pokračuje přes Tišnov a dále na Vysočinu. Silnice I/43 propojuje Jihomoravský, Pardubický, Královehradecký a Olomoucký kraj.

Železniční doprava projíždí hlavní trasou číslo 250 Praha - Havlíčkův Brod – Brno - Břeclav. Trať je dvoukolejná a elektrifikovaná. Rozděluje Kuřim na severní a jižní část. V roce 2014 byl zprovozněn kompletní průchod pod železniční stanicí, který urychlil občanům pěší spojení mezi jednotlivými částmi města. Součástí této rekonstrukce je také bezbariérový vstup na obě nástupiště, občerstvení ve vestibulu a nové lavičky v čekárně.

Integrovaný dopravní systém Jihomoravského kraje

IDS byl zprovozněn v roce 2004 z důvodu usnadnění pohybu mezi jednotlivými městy. Součástí tohoto systému je i část železniční tratě (Nihov- Tišnov - Kuřim - Brno - Modřice), kde v pravidelných 30minutových intervalech vlaky odjíždí či přijíždí.

Součástí systému jsou také autobusy, které spojují Kuřim s okolními vesnicemi. Linka číslo 310 (Kuřim-Vranov), 302 (Kuřim- Brno Bystrc), 312 a 311 (Kuřim-Tišnov), 313 (Kuřim-Lysice), 152 (Kuřim-Blansko), 71 (Kuřim-Královo Pole), 91 (noční linka Kuřim-Brno), 162 (Kuřim-Boskovice).

5.4.4 Služby

Městský úřad v Kuřimi zastává funkci pro region Kuřimsko. Je to úřad s rozšířenou působností a možností vykonávat státní správu v přenesené působnosti ve stanoveném správním obvodu. Správní obvod tvoří 10 obcí a to: Čebín, Česká, Hvozdec, Chudčice, Jinačovice, Kuřim, Lelekovice, Moravské Knínice, Rozdrojovice a Veverská Bítýška (Kuřim, online). Zdravotníci zajišťuje poliklinika a soukromé praxe lékařů. Několik veterinárních ordinací pomáhá místním zvířecím mazlíčkům. Ve středu města stojí nákupní centrum Elprum v němž najde občan drogerii, bankovní služby, cestovní kancelář, potraviny, papírnictví, květinářství a elektropodejnu. Potravinové řetězce zastupují společnosti: Albert, Penny, Lidl a několik malých drobných živnostníků. Milovníci pohostinství mají velké možnosti výběru restaurací, cukráren a kaváren. O zábavu se starají služby Wellness centra. V letních měsících je otevřen venkovní bazén s atrakcemi. Pro seniory je k dispozici dům s pečovatelskou službou, kde senioři mají 24hodinovou kompletní péči. Jídelna zajišťuje obědy i pro další seniory, kteří sem docházejí nebo jsou obědy dováženy do místa jejich bydliště. Na kabelové televizi, kterou zajišťuje místní společnost, vysílají dva lokální televizní kanály. Informují o dění v regionu.

Školství zastupují tyto instituce: Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, mateřské školky, umělecká škola a různé zájmové kroužky v Dělnickém domě. V obci jsou soustředěni živnostníci různých oborů, takže občané nemusí dojíždět za službami např. do Brna.

5.4.5 Průmysl

Průmysl je zde neodmyslitelně zastoupen řadu let. Nejvýznamnější je závod TOS Kuřim a. s., který vyrábí obráběcí stroje. Společnost Kuličkové šrouby Kuřim a.s. produkuje broušené kuličkové šrouby, válcované kuličkové šrouby, trapézové šrouby a vodicí tyče. Slévárna Kuřim zhotovuje zakázkové odlitky. Tyco Electronics Czech s. r. o. a Kampos s. r. o. jsou závody pro výrobu elektronických komponentů zejména pro automobily. Walter CZ s. r. o. se specializuje na nástroje pro soustružení, vrtání a frézování kovů. Další firmy, které vznikly nedávno například: Likov s. r. o., Elektrobock CZ s. r. o., ELQA s. r. o., VUVL a. s., Čokoládovny Fikar s. r. o., EUROFIT Trading a. s., ELSTAV v. o. s.,

MCAE Systems s. r. o., HOXTE, a. s., Raphia s. r. o., Johnny Servis s. r. o., Lesy města Brna a. s.

5.4.6 Památky

První zmínka o Kuřimi se dochovala na zakládací listině kostela sv. Máří Magdalény (rok 1226). Kostel je vystavěn v románském slohu a slouží farnosti Římskokatolické církve. Každoročně se zapojuje do celorepublikové akce „Noc kostelů“. Ve městě se nachází dvě větší náměstí, na kterých stojí památníky obětí světových válek. Za zbrojnicí hasičů je barokní socha sv. Floriána (datována roku 1679). Na úpatí Kuřimské hory vyvěrá pramen a na jeho ochranu zde byla vystavěna vodní kaple sv. Jana Nepomuckého (rok 1722). V dřívější době byl pramen využíván pro svou čistotu ke konzumaci. Dnes se voda ale musí převařit. V blízkosti kostela stojí zámek na místě gotické tvrze. Je dvoupatrový a typický pro venkovské šlechtické sídlo. Jeho prostory jsou nyní využívány účelně, jelikož zde sídlí SOŠ a SOU Kuřim. Nadvoří se užívá k různým kulturním akcím. Nyní je vlastníkem město Kuřim, které provádí postupné rekonstrukční opravy (Palová, 1997).

5.4.7 Kultura a sport

Dominantou náměstí Osvobození je kulturní dům, ve kterém se pořádají plesy, krojované hody, divadelní a hudební vystoupení. Na rok 2015 je naplánována rozsáhlá rekonstrukce celého objektu. Na zámeckém nádvoří se v letních měsících promítá letní kino, dále se zde organizují hudební festivaly. Ve sklepních prostorách zámku pravidelně probíhají v kavárně Escape hudební produkce.

Ústředním centrem sportu je fotbalový stadion, kde sídlí místní klub. Házenkářský oddíl v roce 2014 slavil padesáté výročí vzniku. V budově Sokolovny je populární horolezecká stěna, stolně tenisový klub, nohejbalové družstvo, dívčí volejbalový tým a kondiční klub. V areálu sokolovny je hřiště na tenis a malou kopanou. Zde se pořádají soutěže v obou těchto sportech. Pro zájemce vodních sportů je již od 50 let vystavěn krytý plavečný bazén, který byl rekonstruován v roce 2010 na wellness. Mezi Kuřimi a Jinačovicemi se rozkládá 100hektarový sportovně rekreační golfový areál. Navštěvníci mohou využít služby spojené s tímto sportem ale také ubytovací a restaurační zařízení.

6 ANALÝZA VYBRANÝCH PODNIKŮ

6.1 Agrostyl s. r. o.

Společnost vznikla privatizací státního statku Brno-venkov v roce 1992. Zabývá se rostlinnou výrobou, a to komoditami: řepka ozimá, ječmen sladovnický a ozimá pšenice. Sídlo firmy je umístěno do opraveného bývalého kravína a je na stejné adrese jako společnost Herbastar. Obhospodařuje katastr v obcích Kuřim, Česká, Lelekovice a Moravské Knínice, a to na výměře 485 ha. Podnik má veškeré vlastní vybavení a tím je soběstačný na úplnou produkci. V roce 2005 byla provedena rekonstrukce silážní haly a vepřínu. Tato nákladná investice zadlužila podnik na řadu let a splácí se dodnes. Do roku 2001 zde byly chovány prasnice, ale kvůli nízkým výkupním cenám byla produkce nerentabilní a proto byla zrušena. Hlavní odběratele jsou:

- Sladovny SOUFFLET ČR a. s. (Prostějov)
- Elita semenářská a. s. (Brno)

Po rozhovoru s jednatelkou jsem jí položila otázku: „Jaké vidí výhody a nevýhody v podnikání?“. Paní mi řekla, že jsou výhody minimální a hlavní je letitá oddanost tomuto odvětví. U nevýhod se našlo více aspektů. Jednou ze záporů je postupné zastavění půdy (cyklostezky, solární elektrárny). Současní dědicové prodávají pozemky na stavební místa, za vidinou vyšších finančních profitů. 100 hektarů bylo odebráno kvůli golfovému resortu Kaskáda. Z mého pohledu je další velká nevýhoda to, že tato společnost nevlastní žádné pozemky, ale má je pouze v pronájmu. Dalším příjmem je pronájem prostor v areálu bývalého JZD. Rok 2014 byl pro firmu nejproduktivnější, díky počasí komodity dosahovaly vysokých výnosů. Ozimá pšenice měla výnos 7,87 t/ha, řepka ozimá 4 t/ha a ječmen sladovnický 6,53 t/ha.

6.2 Herbastar s. r. o.

Společnost začala podnikat v roce 1993. Náplní je rostlinná produkce se zaměřením na: řepku ozimou, pšenici ozimou, ječmen jarní a sladový, pelušku (hrách) a někdy také kukuřici na zrno. Obhospodařuje plochu o výměře 278 ha v katastru Kuřimi, Moravských Knínic, České, Řečkovic a Ivanovic. Společnost zaměstnává pouze 3 stálé zaměstnance. Technické zázemí vozového a strojního parku je na vysoké úrovni a tím zabezpečuje veškeré nutné vybavení. V dřívějších dobách zde byly pěstovány krůty, ale jejich ziskovost nedosahovala potřebných parametrů, proto byla produkce zrušena. Nejdůležitější odběratelé jsou:

- Elita semenářská a. s. (Brno)
- Agro 2000 s. r. o. (Třebíč)
- NAVOS a. s. (Kroměříž)
- Arimex Bratislava spol. s r. o. (Bratislava)

Nevýhodou je odebírání půdy na stavební pozemky a povinné ozelenění neboli greening, kde musejí zemědělci zatravnit 5 % půdy. Cílem je, aby se vyčleněná půda zachovala pro zlepšení biologické rozmanitosti. Za výhodu v tomto mikroregionu je dobrá logistika. Vize do budoucna je otevřená, protože závisí na mnoha aspektech, mezi které patří státní zemědělská politika. Společnost má i vedlejší činnost a tou je pronájem prostor.

Průměrné výnosy za rok 2014

Řepka olejka	4,26 t/ha
Pšenice ozimá	6,13 t/ha
Ječmen jarní	6,37 t/ha

Tabulka 11: Průměrné výnosy společnosti Herbastar pro rok 2014 (vlastní zpracování)

Výnosy řepky olejky jsou naprůměrné oproti standartní sklizni v ČR (3,39 t/ha). Průměrné výnosy pšenice ozimé jsou obdobné jako v ČR (6,15 t/ha). Další nadprůměrný výnos zaznamenal také ječmen (ČR 5,79 t/ha).

6.3 Zemědělské družstvo Moravské Knínice

Vznik zemědělského družstva se datuje do roku 1991. Hlavní náplní je zemědělská činnost rozdělená na rostlinnou a živočišnou. V současné době pracuje na plný pracovní úvazek 6 pracovníků, z toho jsou 4 z Moravských Knínic a 2 z blízkého okolí. Z města Brna nemají žádného zaměstnance.

Rostlinná výroba je zaměřena na komodity: pšenici potravinářskou a krmnou, ječmen sladovnický, slunečnici a řepku olejku. Živočišná výroba se zaměřuje pouze na výkrm býků a telat na jatka. Průměrný stav dobytka je okolo 200 kusů (plemeno Charolais). Telata nakupují od firmy AZ Holding a. s. se sídlem ve Věstíně. Další vedlejší činností je tradiční chov koní, jenž se snaží udržet pronájmem konírny s okolními pastvinami různým zájemcům. Část prostor dílen pronajímají autoservisu. Hlavními odběrateli jsou firmy:

- Steinhauser spol. s. r. o. pro jatka (Tišnov)
- Elita semenářská a. s. pro pícniny (Brno)

Nevýhodami podnikání je neustálý úbytek orné půdy, nedostatek financí na obnovu mechanizace, budov a dalších zařízení. Vizí do budoucna je celková modernizace strojového parku.

6.4 Agroad s. r. o.

Pobočka společnosti Agroad s.r.o. byla založena roku 1995 v Brně. Při rozšiřování sortimentu se musela firma přestěhovat v roce 2000 do Kuřimi do nových větších a reprezentativnějších prostor. Hlavní náplní společnosti je prodej náhradních dílů na traktory ZETOR dále na nákladní vozy TATRA, AVIA a LIAZ. Tato firma se snaží zaplnit mezeru, která vznikla po revoluci v dodávkách těchto dílů. Své produkty dovážejí již do 43 zemí po celém světě. Nabídkou sortimentu jsou motorové díly, palivové systémy, ventily, čerpadla, filtry, spojkové díly, brzdové soustavy a další. Nejvýznamnějšími dodavateli jsou:

- Motorpal a. s. (vstřikovací trysky)
- Buzuluk a. s. (pístní kroužky)
- Almet a. s. (hliníkové písty)
- Seco GROUP a. s. (litinové součástky, motorové válce)
- MAHLE (ložiska)
- Temac a. s. (těsnění)
- Rubena a. s. (speciální těsnění)
- Sico Rubena a.s. (silikonové těsnění)

Z osobní návštěvy asistentky ředitele jsem se dozvěděla, že firma zaměstnává 23 pracovníků, kteří převážně dojíždějí z Brna. Mezi výhody podnikání řadí kvalitní produkty za dobré ceny a poprodejní servis. Nevýhodami je nedostatek kvalitních a kvalifikovaných obchodníků, kteří se dokáží oddat plně firmě a svým klientům. Do budoucna chtějí expandovat do dalších zemí a rozšířit nabídku produktů a služeb.

Obrázek 2: Působnost společnosti Agroad

pramen: Agroad (on-line - www.agroad.cz/)

6.5 Včelařství Vozdečtí

Včelařství Vozdečtí je rodinný podnik v Kuřimi s dlouholetou tradicí sahající až do roku 1988. Od roku 2011 firma pracuje profesionálně. Pracovníci starající se o 300 včelstev jsou 4 a z toho je jeden na plný úvazek. Prodej probíhá jak přes internet také i osobní návštěvou v místě bydliště rodiny. Hlavním produktem jsou včelí matky a produkce medu, ale dále mohou nabídnout včelařské potřeby, bylinné čaje, medoviny a oddělky. Včelí matky jsou z kmene Singer, Troiseck a Vigor. Stanoviště včelstev se nachází v Kuřimi a Blansku.

Odběratelé medu jsou převážně místní spotřebitelé, ale plemenný materiál podnik rozváží do celé České republiky. V rozhovoru jsem se dozvěděla o hlavních problémech zapříčiněných nemožností rozšíření firmy - vysoké ceny nemovitostí v oblasti Kuřimi. Dále mohou nastat nepředvídatelné problémy s nemocemi včelstev, od kterých se odvíjí celkový zisk za sezonu. Výhodami podnikání v tomto oboru jsou dotace z Evropské Unie a častější propagace jak v médiích, tak na farmářských trzích. Každoročně se prezentuje tato firma na Medových dnech pořádaných na podzim v Kuřimi. Ve vizi do budoucna je klíčový faktor rozšíření prostor pro podnikání a navyšování počtu včelstev.

7 ZÁVĚR

Na základě dříve uvedeného je zřejmé, že Mikroregion Kuřimka je bezesporu lukrativní oblastí nejen pro strojně – průmyslovou činnost, ale také pro rozvoj služeb, cestovního ruchu i zemědělství a to díky své poloze v zemědělské výrobní oblasti (řepařská). Aktuální hospodářsko-ekonomická situace však z větší části preferuje průmyslové zaměření celého regionu. Sami však můžeme pozorovat, že v dnešním dynamickém a provázaném světě se priority neustále posouvají a jejich vzájemná oscilace je dána zejména ekonomickou výhodností dané činnosti.

U řady zemědělských komodit, které se dnes vyplatí pěstovat, tento stav nemusí platit zítra. Například názor na výrobu biopaliv se vyvíjí i v rámci EU a objevují se hlasy, že celkový dopad, a to nejen ekonomický, je podstatně komplikovanější než se jeví. Tyto názorové proudy potom mají bezprostřední vliv právě na již zmiňovanou ekonomickou výhodnost.

Samotná poloha mikroregionu v bezprostředním kontaktu s velkou aglomerací jakou bezesporu Brno se svým okolím je, sebou nese zákonité projevy realizace podnikatelských záměrů. Tedy výstavby dalších objektů nejen průmyslových, ale i logistických center a různých forem bytové výstavby. Tyto trendy logicky nutí současně jednotlivé subjekty neustále zvyšovat dopravní obslužnost celého mikroregionu a to se všemi pozitivními i negativními důsledky zvýšené zátěže i na životní prostředí.

Vznikají nová pracovní místa, ale paralelně s tím dochází k rychlému úbytku zemědělské půdy vhodné k produkci. Negativně se tedy projevuje na straně druhé snížení počtu pracovních míst právě ve sféře tradičního zemědělství. Lze konstatovat, že v tomto prostoru nesídlí žádný dominantní zemědělský podnik.

Bouřlivý vývoj z počátku devadesátých let minulého století znamenal z hlediska zemědělské výroby ukončení činnosti tehdejších zemědělských družstev a vznikly řady menších podniků a to na základě činnosti fyzických, či právnických osob. Je pochopitelné, že ne všem nově vzniklým subjektům se podařilo zvládnout tvrdé ekonomické podmínky a v konečném výsledku je už nepodstatné, jestli případné ukončení činnosti bylo více dílem nesprávného ekonomického záměru, negativním dopadem klimatických podmínek nebo výkyvy v poptávce po jednotlivých komoditách na trhu.

V obci Moravské Knínice se zachovalo zemědělské družstvo na rostlinnou i živočišnou výrobu. Mezi dalšími podniky se zemědělskou činností lze jmenovat firmu Herbastar s. r. o. nebo Agrostyl s. r. o. Firma Agroad s. r. o. se zaměřuje na prodej náhradních dílů zemědělské techniky.

Populárním se jeví v našem mikroregionu včelařství; to plní kromě dodávek medu a dalších výrobků na místní trh také nezastupitelnou funkci pro udržení stávající zemědělské produkce. Právě včelařství se stalo zajímavým segmentem zemědělské výroby pro řadu zdejších obyvatel. Jedním z nejznámějších včelařství je rodinná firma Vozdeckých se sídlem v Kuřimi.

Zastoupení drobných zemědělců je různorodé, ale tyto producenti většinou nedodávají na velkoobchodní trhy a své produkty realizují přímo spotřebitelům v regionu. Pozitivně působí účast jednotlivých výrobců na tzv. farmářských trzích. Samozřejmě i zde platí, že nejlepší reklamou je spokojenost zákazníků. Případné prohřešky projevující se na kvalitě výrobků trh neodpouští.

Již dříve zmíněná významná geografická poloha Brna se projevuje v rozsáhlé suburbanizaci oblasti (hlavně ve městech Kuřim a Veverská Bítýška). V obcích vznikají ulice typu sídelních zón, kde obyvatelé tráví jen určitou dobu, většinu času se pohybují ve městě Brně. Tím se od původních obyvatel odlišují a přivádí sem do regionu i nové zvyky a způsoby trávení času s typicky městským zaměřením. Velká část původních obyvatel obcí si však zachovává své tradiční zvyklosti a tím dochází k jejich vzájemnému prolínání.

Poměrně bouřlivý rozvoj zástavby sebou nese i řadu nedostatků v podobě chybějící anebo nedostatečně rozvinuté infrastruktury. Z hlediska cestovního ruchu si náš mikroregion Kuřimka nevede špatně. Díky své poloze, přírodě a výborné dostupnosti láká množství zájemců chtivých rekreace a poznání mnoha kouzelných zákoutí. Velmi moudré se jeví propojování přírodních a turistických zajímavostí včetně kulturních, historických památek pomocí turistických tras a cyklostezek. Na tyto aktivity pochopitelně navazuje rozvoj souvisejících služeb.

Ve své bakalářské práci jsem se zaměřila na mikroregion Kuřimka z hlediska podnikání v agrobiznisu. S tím souvisí úzce i charakteristika některých obcí. Oblast podnikání agrobiznisu jsem konzultovala s řadou manažerů výše uvedených firem. Všichni potvrdili, že podnikání v zemědělství je „běh na dlouhou trať“.

Mimo již dříve zmíněných vlivů se aktuálně projevují také různá politická rozhodnutí, která znamenají např. omezení vývozu komodit na východní trhy, čímž zase dochází ke vzniku následného „přetlaku“ z důvodů nadbytku výroby např. zemědělské výroby v Polsku. Snaha realizovat své přebytky v okolních státech a to často doslova „za každou cenu“, vede následně k rozkořisání ekonomických vztahů s přímým dopadem na snižování cen zemědělských výrobků. V převážné většině případů je nutno výrobu realizovat v daném časovém úseku. Dlouhodobé skladování nebo uchování není často reálné. Tento stav se bude postupně vyvíjet, ale je zřejmé, že nepřispívá k ekonomicky stabilnímu prostředí.

Z pěti analýz vybraných podniků se jednotliví zástupci těchto firem vyjádřili, že se dále prohlubuje velmi vážná situace z důvodů stálého úbytků ploch vhodných k produkci a to díky záborům zemědělské půdy. Vzniklé škody jsou také často nevratné. Samostatnou otázkou je fungování dotační politiky. Její podmínky se průběžně mění a není jednoduché na změny pružně reagovat. Tato skutečnost je dána právě specifikou a setrvačností zemědělské výroby. Náhlé změny ve struktuře rostlinné nebo živočišné výroby nelze provést ze dne na den.

Každý potenciální zemědělec musí vyhodnotit množství informací. Řada z nich je však z jiné oblasti než samotné zemědělství. Všechny potřebné analýzy a závěry musí být vedeny s ohledem na správný odhad potenciálního zájmu o danou komoditu, náročností její produkce, zajištěním lidských a materiálních zdrojů a investicemi do samotného rozvoje. Protože se stále objevují další a další poznatky a to nejen vědecké, které dovedou daný podnikatelský záměr posunout výrazně mezi hranicemi ztráty nebo ziskovosti. To vše ještě navíc nutno podložit dlouhodobým a stabilním profinancováním.

8 ZDROJE

Literární:

1. BEČVÁŘOVÁ, Věra, Vojtěch TAMÁŠ a Ivo ZDRÁHAL. *Agrobyznys v rozvoji regionu*. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2014. ISBN: 978-80-7509-042-3.
2. GROSS, Martin. *Kuřimsko: regionálně geografická studie*. Brno, 2008. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/85097/prif_m/DP_-_Kurimsko.doc. Diplomová práce. Masarykova Univerzita v Brně. Vedoucí práce Václav Toušek.
3. DUPAL, Vladimír. *Chudčice mezi staletími*. 1. Vyd. Brno: Reklama směr plus CZ pro TJ Sokol Chudčice, 2006. ISBN 80-239-8338-5.
4. KREJČÍ, Ondřej. *Produkce potravin a jejich zpracování na území SO ORP Kuřim*. Brno, 2014. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/393930/prif_b/. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Antonín Věžník.
5. LAURINCOVÁ, Silvia. *Expozice: Výstava o zemědělství v Kuřimi*. Kuřim: navštívena 5. 10. 2014.
6. MAJEROVÁ, Věra. *Sociologie venkova a zemědělství*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2009. ISBN 978-80-213-0651-6.
7. *Obec Moravské Knínice: historie a současnost*. Brno: Pro Obec Moravské Knínice vydalo vydavatelství F. R. Z. agency, 2012. ISBN 978-80-87332-51-1.
8. PÁLOVÁ, Hana. *Kuřim 1226-1996: od historie k současnosti*. Brno: Město Kuřim, 1997. ISBN 80-85947-23-4.
9. SKUPENOVÁ, Zuzana. *Agrobyznys ve venkovském prostoru jako faktor regionálního rozvoje - příklad mikroregionu Cezava*. Brno, 2014. Dostupné z: <http://is.mendelu.cz/lide/clovek.pl?id=19753;zalozka=13;studium=56411>. Bakalářská práce. Mendelova univerzita v Brně, Agronomická fakulta. Vedoucí práce Antonín Vaishar.
10. SPĚŠNÁ, Iva. *Vesnice Jihomoravského kraje roku 2013*. Brno: Jihomoravský kraj, 2013.
11. SÝKORA, Luděk. *Suburbanizace a její sociální, ekonomické a ekologické důsledky*. Praha: Ústav pro ekopolitiku, 2002. ISBN 80-901914-9-5.
12. ŠÍLHÁNKOVÁ, Vladimíra. *Suburbanizace - hrozba fungování (malých) měst*. Vyd. 1. Hradec Králové: Civitas per populi, 2007. ISBN 978-80-903813-3-9.

13. VAISHAR a kol. *Změny krajiny na okraji velkých měst. Je suburbanizovaný venkov ještě venkovem?: [výstup projektu Interní grantové agentury AF MENDELU]*. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2013. ISBN 978-80-7375-768-7.
14. *Veverská Bítýška slovem i pohledem*. Brno: Pro Městys Veverská Bítýška vydalo F. R. Z. agency, 2011. ISBN 978-80-87332-33-7.

Internetové:

1. *Agroad* [online]. [cit. 2015-03-25]. Dostupné z:
<http://www.agroad.cz/>
- FARMY.CZ: Zemědělské nemovitosti* [online]. 2015 [cit. 2015-02-23]. Dostupné z:
<http://www.farmy.cz/cena-pudy/>
2. *Golfový resort Kaskáda* [online]. [cit. 2015-02-18]. Dostupné z:
<http://www.golfbrno.cz/Golf/O%20resortu>
3. *Chudčice: oficiální stránky obce* [online]. [cit. 2015-02-18]. Dostupné z:
<http://www.chudcice.cz/>
4. *OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost* [online]. 2009 [cit. 2015-02-18]. Dostupné z:
<http://www.vuchs.cz/OPVpK/dokumenty/Becvarova-AEaP-1-prezentace.pdf>
5. *Metodická podpora regionálního rozvoje* [online]. [cit. 2015-02-18]. Dostupné z:
http://www.regionalnirozvoj.cz/index.php/regiony_red.html
6. *Město Kuřim: oficiální stránky* [online]. [cit. 2014-12-18]. Dostupné z:
<http://www.kurim.cz/>
7. *Mikroregion Kuřimka* [online]. [cit. 2015-02-11]. Dostupné z:
<http://kurimsko.eu/>
8. *Moravské Knínice: oficiální stránky obce* [online]. [cit. 2015-01-18]. Dostupné z:
<http://www.moravskekninice.cz/>
9. *Revitalizace rybníka Srpek*. [online]. [cit. 2015-02-18]. Dostupné z:
<http://www.kurim.cz/filemanager/files/file.php?file=27320>
10. *Rozvoj venkova a zemědělská politika* [online]. 2013 [cit. 2015-02-18]. Dostupné z:
<http://is.mendelu.cz/eknihovna/opory/index.pl?opora=5310>
11. *Středoevropské politické studie* [online]. 2004 [cit. 2015-02-18]. Dostupné z:

<http://www.cepsr.com/clanek.php?ID=192>

12. *Územní studie části města Kuřimi* [online]. 2010 [cit. 2015-02-23]. Dostupné z:

<http://www.hnilicka.cz/cs/urbanismus/uzemni-studie-casti-mesta-kurimi/59/>

13. *Veverská Bítýška: oficiální stránky obce* [online]. [cit. 2015-01-21]. Dostupné z:

<http://www.obecveverskabityska.cz/>

14. *Wellness Kuřim* [online]. 2010 [cit. 2015-02-11]. Dostupné z:

<http://www.wellnesskurim.cz/>

9 SEZNAM TABULEK

- tab. č. 1: Základní struktura mikroregionu Kuřimka
- tab. č. 2: Počet obyvatel s průměrným věkem k 31. 12. 2013
- tab. č. 3: Pohyb obyvatelstva k 31. 12. 2013
- tab. č. 4: Nezaměstnanost mikroregionu Kuřimsko k 31. 12. 2013
- tab. č. 5: Vyjíždějící do zaměstnání a škol k 26. 3. 2011
- tab. č. 6: Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity k 26. 3. 2011
- tab. č. 7: Podíl jednotlivých druhů pozemků k 31. 12. 2013
- tab. č. 8: Struktura zemědělské půdy (v ha) k 31. 12. 2013
- tab. č. 9: Úřední cena půdy v obcích v roce 2015
- tab. č. 10: SWOT analýza
- tab. č. 11: Průměrné výnosy v roce 2014

10 SEZNAM ZKRATEK

ČR – Česká republika

ha – hektar

km – kilometr

Kč – koruna česká

JZD – jednotné zemědělské družstvo

SWOT – Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats

ibid – latinská zkratka (tamtéž)

11 PŘÍLOHA

Příloha 1: Kuřim - Díly za Sv. Jánem (suburbanizace)

Příloha 2: Kuřim - Rybník Srpek

Příloha 3: Kuřim - Kolébka (suburbanizace)

Příloha 4: Zemědělské družstvo Moravské Knínice

Příloha 5: včelnice

Příloha: 1 Kuřim - Díly za Sv. Jánem (suburbanizace)

Příloha: 2 Kuřim - Rybník Srpek

Příloha: 3: Kuřim – Kolébka (suburbanizace)

Příloha: 4: Zemědělské družstvo Moravské Knínice

Příloha 5: včelnice